विद्युत लोकपाल (मुंबई)

(विद्युत अधिनियम २००३ च्या कलम ४२(६) अंतर्गत)

अभिवेदन (Representation) क्रमांक १८ / २०२१

नवीन कृषीपंप वीज जोडणी बाबत

श्री. विश्वनाथ परशराम सकपाळ .... अपिलार्थी

विरूध्द

महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी, चिपळूण (महावितरण) .... प्रतिवादी

उपस्थिती :-

अपिलार्थीतर्फे :- आनंद शिवराम ओक, ग्राहक प्रतिनिधी

प्रतिवादीतर्फे :- कैलाश पी. लवेकर, कार्यकारी अभियंता, चिपळूण

कोरम :- दिपक लाड

ई-सुनावणी तारीख :- २९ एप्रिल २०२१

आदेश पारित दिनांक :- १० मे २०२१

आदेश

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (ग्राहक गाऱ्हाणे निवारण मंच व विद्युत लोकपाल) विनियम २००६ (ग्राहक गाऱ्हाणे विनियम २००६) मधील विनियम १७.२ अन्वये ग्राहक गाऱ्हाणे निवारण मंच, महावितरण, रत्नागिरी परिमंडळ, (मंच) यांच्या दिनांक ३१ डिसेंबर २०२० च्या आदेशाविरूध्द उपरोक्त अपिलार्थीने सदरचे अभिवेदन दिनांक १२ मार्च २०२१ रोजी दाखल केलेले आहे.

(Dilip Dumbre)
Secretary
Electricity Ombudsman Mumbai

Electricity Ombudsman Mumbai M.E.R.C.

२.	मंचाने तक्रारदार यांच्या अर्ज क्रमांक ११/२०२० बाबत दिनांक ३१ डिसेंबर २०२० रोजी खालील प्रमाणे आदेश पारित केला.

> *"1. MSEDCL is directed to release Agriculture connection of the complainant within reasonable time but not later than ninety days of this order.*
>
> *2. In view of MERC order in Case no.6/2019 Dt.22/02/2019 MSEDCL is directed to pay a compensation of twice the amount of service connection charges paid by the complainant."*

३.	अपिलार्थीने त्यांच्या निवेदनात सादर केलेले प्रमुख मुद्दे खालील प्रमाणे आहेत.

३.१) अपिलार्थीने कृषीपंपाकरीता नवीन वीज जोडणीचा विहित नमुन्यातील अर्ज योग्य त्या कागदपत्रासह दिनांक ३१ जानेवारी २०१३ रोजी प्रतिवादी महावितरण (गुहागर उपविभाग) यांच्या कार्यालयात सादर केला. त्यानंतर पुढे वीज जोडणीबाबत प्रतिवादी यांनी काहीही कार्यवाही केली नाही म्हणून महावितरणकडे चौकशी केली असता पुढील ३-४ महिन्यात नियमानुसार लाईनचे काम पुर्ण करुन आपणास वीज जोडणी देण्यात येईल असे आश्वासन दिले. सबब, दिनांक १० मार्च २०१३ रोजी महावितरण (गुहागर उपविभाग) यांना पत्राद्वारे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (वितरण परवानाधारकांच्या कृतीची मानके, विद्युत पुरवठा सुरू करावयाचा कालावधी आणि भरपाईचे निश्चितीकरण) विनियम २०१४ (कृती मानके, विनियम २०१४) नुसार नुकसान भरपाईची मागणी केली आहे.

३.२) दिनांक २० सप्टेंबर २०१७ रोजी सदरच अंदाजपत्रक मंजूर करण्यात आले व त्यानुसार प्रतिवादीच्या मागणी पत्राप्रमाणे रु.५१७२/- चा भरणा दिनांक २७ सप्टेंबर २०१७ रोजी केला.

३.३) अपिलार्थीने दिनांक १९ ऑक्टोबर २०१९ रोजीच्या पत्रान्वये ८१ महिन्याचा कालावधी होऊन सुध्दा वीज जोडणी दिलेली नसल्याने कृती मानके, विनियम २०१४ नुसार नुकसान भरपाईची व वीज जोडणी तात्काळ देण्याबाबतची मागणी केली. सदर पत्रावर महावितरणने त्यांच्या दिनांक ३० नोव्हेंबर २०१९ रोजीच्या पत्रांन्वये कळविले की, अपिलार्थीचा वीज जोडणोचा अर्ज मंजूर करण्यात आला असून अपिलार्थीस वीज जोडणी देण्याकरीता उच्च दाब वाहिनी १.५ कि.मी. लघुदाब वाहिनी ०.०५ किमी व २५ केव्हीए क्षमतेचे रोहीत्र उभारणी करण आवश्यक आह असे कळविले. त्याच पत्रात असेही कळविले की, HVDS (एचव्हीडीएस) योजनेनुसार ज्या ग्राहकांना वीज जोडणीकरीता ०.६ कि.मी ची उच्चदाब वाहिनी किंवा २.५ लाखापेक्षा जास्त खर्च येणार आहे, अशा ग्राहकांना सोलर योजने अंतर्गत वीज जोडणी देण्याचे निर्देश

(Dilip Dumbre)
Secretary
Electricity Ombudsman Mumbai

वरिष्ठांकडुन मिळाले होते व त्याप्रमाणे अर्ज करण्याकरीता क्र.५६२ दिनांक ५ मार्च २०१९ रोजीच्या पत्रान्वये कळविण्यात आले होते. तसेच मुख्य अभियंता, रत्नागिरी यांच्या निर्देशानुसार सदर प्रकारात मोडणाऱ्या ग्राहकांना एचव्हीडीएस योजने अंतर्गत वीज जोडणी देण्याचे काम जेष्ठता यादी नुसार चालू आहे असे अपिलार्थीस कळविले. परंतू अपिलार्थीस सौर कृषीपंप योजने अंतर्गत वीज जोडणी घेण्यात स्वारस्य नव्हते. त्यामुळे सदरचा अर्ज सादर केला नाही.

३.४) अपिलार्थीने अभिवेदनात नमुद केले आहे की, सदर परिपत्रकानुसार या योजने अंतर्गत वीज जोडणी घेणे बंधनकारक नाही. तसेच त्या परिपत्रकात लाभार्थी हा शब्दप्रयोग केलेला आहे व याअंतर्गत त्यांना कोणताही लाभ घ्यावयाचा नाही. पारंपारिक पध्दतीने वीज जोडणी करण्यात यावी अशी अपिलार्थीची मागणी आहे. अपिलार्थी यांची ५ अश्वशक्तीचीच मागणी असल्याने सौर कृषीपंप योजना अपिलार्थीसाठी योग्य नाही.

३.५) नवीन कृषीपंप जोडणीबाबत योग्य ती कार्यवाही झाली नाही म्हणून अपिलार्थीने दिनांक ३0 जानेवारो २०20 रोजी अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाकडे (कक्ष) तक्रार दाखल केली. कक्षाने *"सदर तक्रारदारास महावितरणच्या नियमा प्रमाणे लवकरात लवकर कृषी वीज जोडणी देण्यात यावी"* असे आदेश दिले. कक्षाच्या आदेशानंतरही वीज जोडणी वेळेत झाली नाही म्हणून मंचाकडे तक्रार दाखल केली. मंचानेही दिनांक ३१ डिसेंबर २०20 रोजीच्या आदेशाने अपिलार्थीस *या आदेशाच्या नव्वद दिवसांत उचीत वेळेत वीज जोडणी देण्याचे तसेच आयोगाच्या आदेशानुसार अपिलार्थीने भरलेल्या सेवा कनेक्शन शुल्काच्या दुप्पट भरपाई देण्याचे निर्देश* प्रतिवादीस दिले.

३.६) नागरिक म्हणून अपिलार्थी यांना वीज जोडणी मिळण्याचा हक्क आहे, त्यासाठी अपिलार्थीस भरपूर परिश्रम करावे लागले. बराच पत्रव्यवहार करावा लागला, तरीही वेळेत वीज जोडणी मिळाली नाही म्हणून कक्षाकडे, मंचाकडे दाद मागावी लागली. मंचाच्या आदेशान अपिलार्थीस वीज जोडणी मिळाली, परंतू त्यासाठी झालेल्या खर्चाचा विचार केला गेला नाही. म्हणून अपिलार्थी यांना माननीय विद्युत लोकपाल यांच्याकडे दाद मागावी लागत आहे.

३.७) अपिलार्थीने अभिवेदनात खालील प्रमाणे मागण्या केल्या आहेतः

अ) कृती मानके, विनियम २०१४ मधील विनियम ४.३ नुसार जागेची तपासणी करणेबाबतच्या विलंबाबाबतची भरपाईची मागणी रु.१७,८००/- मंजूर व्हावेत. तसेच

(Dilip Dumbre)
Secretary
Electricity Ombudsman Mumbai

विनियम ४.५ नुसार कोटेशन देण्यास २३८ आठवडयाचा विलंबाबद्दल नुकसान भरपाई म्हणून रु.२३,८००/- मंजूर व्हावेत.

आ) पाण्याअभावी लागवडीचे नुकसान भरपाई म्हणून रु.२५,०००/- अथवा माननीय विद्युत लोकपाल यांना जी योग्य वाटेल ती रक्कम भरपाई म्हणून देण्यात यावी. न्याय मागण्यासाठी झालेला खर्च म्हणून रु.१,०००/- मंजूर करावे. तसेच प्रतिवादीच्या जबाबदार अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर नियमानूसार कारवाई करण्यात यावी. नुकसान भरपाई म्हणून मंजुर केलेली रक्कम प्रतिवादी यांच्या अधिकारी किंवा कर्मचारी यांच्याकडुन व्यक्तिगत स्वरुपात वसूल करण्याचे आदेश व्हावेत, वा तशी नोंद करावी. इतर न्यायोचीत आदेश व्हावेत.

४. प्रतिवादी महावितरणने दिनांक ९ एप्रिल २०२१ च्या उत्तरात खालील प्रमाणे मुद्दे नमुद केले.

४.१) अपिलार्थी यांनी गुहागर उपविभागात कृषीपंपासाठी नवीन वीज जोडणीचा अर्ज केला होता. सदर अर्जाची छाननी करुन उच्चदाब वितरण प्रणाली मधून अंदाजपत्रक तयार करण्यात आले व ते पत्र क्र.EE/CPL/T/AG Backlog/2017-18/ghr/01/Dt.13.06.2017 नुसार मंजूर करुन आवश्यक ते कोटेशन देण्यात आले.

४.२) त्याच दरम्यान महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक १५ नोव्हेंबर २०१८ च्या शासन निर्णयानुसार व महावितरणच्या दिनांक २४ जानेवारी २०१९ च्या आदेशानुसार दिनांक ३१ मार्च २०१८ नंतरच्या नवीन कृषीपंप वीजजोडणी अर्जदारांना वीज जोडणी पारंपारिक वीज जोडणी (लघुदाब वीजवाहिनो) ऐवजी सौर उर्जा कृषीपंप देण्याचे धोरण निश्चित झाले. त्यानुसार अपिलार्थी यांना दिनांक ५ मार्च २०१९ च्या पत्रान्वये 'मुख्यमंत्रो सौर कृषीपंप योजनेचा' लाभ घेण्याचे कळविण्यात आले. परंतू अपिलार्थी यांनी तसा कोणताही ऑनलाईन अर्ज केला नसल्याने त्यावर पुढील कोणतीही कार्यवाही करण्यात आली नाही.

४.३) त्यानंतर अपिलार्थीने दिनांक १८ सप्टेंबर २०१९ रोजी मंचाकडे तक्रार दाखल केली मंचाने दिनांक ३१ डिसेंबर २०२० रोजीच्या आदेशाने अपिलार्थी यांना सर्व्हीस कनेक्शन चार्जेस च्या दुप्पट नुकसान भरपाई देण्यात यावी असा आदेश देण्यात आला. मंचाच्या आदेशानुसार

(Dilip Dumbre)
Secretary
Electricity Ombudsman Mumbai

अपिलार्थी यांना दिनांक १५ फेब्रुवारी २०२१ रोजी रू.९२/- चा धनादेश नुकसान भरपाईपोटी देण्यात आला.

४.४) अपिलार्थी यांच्या अभिवेदनात वीज जोडणीच्या विलंबाबाबत उल्लेख आहे, मात्र अपिलार्थी यांचा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर प्रतिवादी महावितरणच्या मुख्यालयाच्या निर्देशानुसार सदर अर्जास मंजूरी देऊन त्याचा जेष्ठता यादीत समावेश करण्यात आला होता. तसेच मार्च २०१८ नंतरच्या सर्व कृषीपंप ग्राहकांना सौर उर्जेवर चालणाऱ्या पंपाद्वारे जोडणी देण्याचा निर्णय शासन स्तरावर झाला होता. कक्षाने अपिलार्थी यांना महावितरणच्या नियमाप्रमाणे लवकरात लवकर नवीन कृषीपंप वीज जोडणी देण्यात यावी असा निर्णय दिला, परंतू महावितरणच्या गुहागर उपविभागातर्फे प्रलंबित जेष्ठतायादी नुसार कार्यवाही सुरू होती.

४.५) मंचाने अपिलार्थी यांना आदेशाच्या दिनांकापासुन तीन महिन्याच्या आत वीज जोडणी देण्यात यावी असा आदेश दिला. अपिलार्थी यांच्या कृषीपंप वीज जोडणीसाठी लाईन उभारणीच्या कामाकरीता ठेकेदार गेले असता सदर ठिकाणी इतर जमीन मालकांनी हरकत घेतल्यामुळे सदर काम प्रलंबित राहीले.

४.६) अपिलार्थी यांचे जोडणीबाबत प्रतिवादी महावितरणने कोणताही जाणीवपूर्वक उशीर केलेला नाही व शासनाच्या धोरणाच्या अधिन राहून योग्य ती कार्यवाही केली. सबब, अपिलार्थी यांचे अभिवेदन फेटाळण्यात यावे अशी मागणी उत्तरात केली.

५. कोवीड-१९ मुळे सदर अभिवेदनाची ई-सुनावणी दिनांक २९ एप्रिल २०२१ रोजी व्हिडीओ कॉन्फरंसद्वारे घेण्याचे ठरले, परंतू अपिलार्थीच्या विनंतीनुसार व्हिडीओ कॉन्फरंसद्वारे सुनावणी घेण्याचे तांत्रिक दृष्टया अडचणीचे असेल्याचे सांगण्यात आले. सबब, ऑडिओ कॉन्फरंसद्वारे सुनावणी घेण्यात आली. दोन्ही पक्षांनी आपल्या लेखी निवेदनातील मुद्दे पुनश्चः मांडले. अपिलार्थीने स्पष्टपणे सांगितले की, त्यांनी दिनांक ३१ जानेवारी २०१३ रोजी प्रतिवादीकडे अर्ज सादर केला होता, मात्र त्यांनी त्यावर कोणतीही त्वरीत कारवाई न करता २०१७ मध्ये अंदाजपत्रक मंजूर करून कार्यवाहीस सुरवात केली. आजपर्यंत वीज जोडणी देण्यात आली नाही. कक्ष व मंचाच्या आदेशाचे सुध्दा पालन झालेले नाही. मंचाच्या आदेशानुसार रू.९२/- चा धनादेश दिनांक १५ फेब्रुवारी २०२१ रोजी नुकसान भरपाईपोटी देण्यात आला.

लवकरात लवकर नवीन कृषीपंप वीज जोडणी मिळावी, नियमानुसार विहीत मुदतीत कृषीपंपासाठी वीज जोडणी मिळाली नाही म्हणून कृती मानके २०१४ नुसार नुकसान भरपाई मिळण्यात यावी, वीजे अभावी

(Dilip Dumbre)
Secretary
Electricity Ombudsman Mumbai

Electricity Ombudsman Mumbai M.E.R.C.

झालेल्या लागवडीची नुकसानभरपाई तसेच दोषी अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर योग्य ती कारवाई करण्यात यावी असे सुनावणी दरम्यान नमुद केले.

६. प्रतिवादीने सुनावणी दरम्यान नमुद केले की, प्रतिवादीने मंचाच्या आदेशानुसार अपिलार्थी यांना दिनांक १५ फेब्रुवारी २०२१ रोजी रु.९२/- चा धनादेश नुकसान भरपाईपोटी म्हणून देण्यात आला. अपिलार्थी यांच्या कृषीपंप वीज जोडणीसाठी लाईन उभारणीच्या कामाकरीता ठेकेदार गेले असता सदर ठिकाणी इतर जमीन मालकांनी हरकतो घेतल्या त्यामळे सदर काम प्रलंबित राहीले. अपिलार्थी यांचे जोडणीबाबत प्रतिवादी महावितरणने कोणताही जाणीवपूर्वक उशीर केलेला नाही व शासन धोरणाच्या अधिन राहून योग्य ती कार्यवाही केली. सबब, अपिलार्थी यांचे अभिवेदन फेटाळण्यात यावे अशी मागणी सुनावणी दरम्यान केली.

विश्लेषण व निर्णय

७. दोन्ही पक्षकारांचे म्हणणे ऐकण्यात आले व कागदपत्रांचे अवलोकन करण्यात आले. अपिलार्थीने त्यांनी दिनांक ३१ जानेवारी २०१३ रोजी अर्ज केल्याच प्रतिपादन केल आहे. मात्र प्रतिवादीने यावर काहीही भाष्य न करता त्यांचा अर्ज १२ एप्रिल २०१७ रोजी आल्याचे नमुद केले आहे व त्याची ऑनलाईन नोंदणी केली. प्रतिवादींच्या म्हणण्यानुसार अपिलार्थी यांच्या कृषी पंपाकरीता उच्चदाब वाहिनी १.५ कि.मी. व लघुदाब वाहिनी ०.०५ कि.मी. व २५ केव्हीए चे रोहीत्र या संपुर्ण वीज वितरण प्रणालीची उभारणी करणे गरजेचे आहे.

या प्रकरणातोल काही महत्वाच्या बाबी खालीलप्रमाणेः

अ) अपिलार्थीने दिनांक ३१ जानेवारी २०१३ रोजी अर्ज केल्याचे नमुद केले आहे

आ) प्रतिवादीने यासंदर्भात त्यांच्या उत्तरात किंवा सुनावणी दरम्यान दिनांक ३१ जानेवारी २०१३ च्या अर्जाबाबत कोणतेही भाष्य केले नाही. मात्र अर्ज प्राप्त झाल्याची तारीख ही दिनांक १२ एप्रिल २०१७ अशी नमुद करण्यात आली आहे. या विसंगतीचा कुठेही खुलासा केला नाही.

इ) प्रतिवादी यांनी अपिलार्थीस दिनांक २० सप्टेंबर २०१७ रोजी रक्कम भरण्याचे कोटेशन दिले व अपिलार्थीने दिनांक २७ डिसेंबर २०१७ रोजी सदरची रक्कम भरणा केली.

ई) अपिलार्थीने दिनांक १० मार्च २०१३ रोजी नुकसान भरपाईकरीता अर्ज सुध्दा केला. मात्र त्यानंतर कोटेशनच्या रक्कमेचा भरणा केलेल्या तारखेपर्यंत कोणताही पाठपुरावा केल्याचे प्रथमदर्शनी दिसत नाही. सबब, अर्ज २०१३ या वर्षात केला की, खरोखर २०१७ या वर्षात केला याबाबतचे चित्र स्पष्ट

(Dilip Dumbre)
Secretary
Electricity Ombudsman Mumbai

Electricity Ombudsman Mumbai M.E.R.C.

होत नाही. कारण अर्ज केल्याबरोबर लगेच दिनांक १० मार्च २०१३ रोजी नुकसान भरपाईकरीता अर्ज करणे व मंच व कक्ष याकडे कोणताही अर्ज न करणे हे अनाकलनीय आहे.

वरील सर्व बाबींचा विचार करीता असे लक्षात येते की, अपिलार्थी स्वतः, प्रतिवादी, कक्ष व मंच यांनी ह्या प्रकरणाचा सखोल विचार केला नाही व त्याचप्रमाणे कृतीमानके २००५ चे सुध्दा योग्य ते आकलन न करता या प्रकरणात सर्व्हिस कनेक्शन चार्जेस च्या दुप्पट रक्कम नुकसान भरपाईपोटी मंजूर करण्यात आली. या ठिकाणी हे लक्षात घेणे गरजेचे आहे कि, आजपावेतो अपिलार्थीस वीज पुरवठा झालेला नाही.

सबब, हे प्रकरण ग्राहक गाऱ्हाणे निवारण मंच, कोल्हापूर यांच्याकडे नव्याने सुनावणी (De Novo) करण्याकरीता पाठविण्यात येत आहे. मंचाने या प्रकरणाची सुनावणी घेऊन लवकरात लवकर योग्य ते आदेश पारित करावेत.

या आदेशात लोकपाल यांनी केलेल्या मत प्रदर्शनाचा मंचाच्या निर्णय प्रक्रियेवर कोणताही परिणाम होणार नाही, हे येथे स्पष्ट करण्यात येत आहे.

सही/-
(दिपक लाड)
विद्युत लोकपाल (मुंबई)

(Dilip Dumbre)
Secretary
Electricity Ombudsman Mumbai

Electricity Ombudsman Mumbai. M.E.R.C.